

Rozhodnutie

Národný bezpečnostný úrad (ďalej len „úrad“) podľa § 5 ods. 1 písm. ag) v spojení s § 27b ods. 1 zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 69/2018 Z. z.“)

rozhodol o blokování škodlivej aktivity

Škodlivá aktivita: všetky webové sídla na doméne a všetkých subdoménach: **hlavnespravy.sk** a na doméne a všetkých subdoménach: **hlavnespravy.live** (ďalej len „weby“) na infraštruktúre, ktorú prevádzkuje spoločnosť Platon Technologies, s. r. o., Hlavná 3, 927 01 Šaľa, IČO: 36 279 129 (ďalej len „hosting“),

spôsob blokovania - zároveň:

- smerovanie prichádzajúcich webových dopytov na weby – na prázdnu stranu,
- znemožnenie prístupu do administračného rozhrania všetkých služieb súvisiacich s webmi,
- znemožnenie prístupu a odmietnutie poskytnutia záloh či aktuálneho obsahu webov a súborov a databáz s nimi spojených,

nakoľko na daných weboch **bola identifikovaná škodlivá aktivita** uvedená v utajovanom listinnom dôkaze č. 63994-0001/2022/SRD/ORM-D z 01.03.2022 (č. VSA11-D-117/2022 z 28.02.2022) na str. 1 ods. 2 a 3 a v utajovanej prílohe č. 1 utajovaného listinného dôkazu č. 63994-0001/2022/SRD/ORM-D z 28.02.2022 na str. 1 stĺpec 2, 4 a 5 a na str. 2 stĺpec 4 a 5 a **škodlivá aktivita** uvedená v utajovanom listinnom dôkaze č. 63994-0002/2022/SRD/ORM-T z 28.02.2022 (č. VSB1-T-181/2022-I) na str. 1 a 2 a v utajovanej prílohe č. 1 utajovaného listinného dôkazu č. 63994-0002/2022/SRD/ORM-T z 02.03.2022 na str. 1 stĺpec 2, 4 a 5, čo môže zapríčiniť závažné dezinformácie.

Hosting znepřístupní weby bezodkladne v trvaní do 30.06.2022. Weby budú odblokované uplynutím lehoty blokovanja. Pred uplynutím lehoty blokovanja je možné weby odblokovať rozhodnutím úradu.

Odôvodnenie

I.

Z listinných dôkazov zhromaždených v spise úradu č. 63994/2022/SRD/ORM (ďalej len „spis“), úrad zistil nasledovné skutočnosti významné pre toto rozhodnutie.

Úrad z utajovaného listinného dôkazu č. 63994-0001/2022/SRD/ORM-D z 01.03.2022 na str. 1 ods. 2 a 3 a z utajovanej prílohy č. 1 utajovaného listinného dôkazu č. 63994-0001/2022/SRD/ORM-D z 01.03.2022 na str. 1 stĺpec 2, 4 a 5 a na str. 2 stĺpec 4 a 5 zistil skutočnosti významné pre toto rozhodnutie. Nakoľko prvý utajovaný listinný dôkaz a jeho utajovanú prílohu

č. 1 pôvodca označil ako utajovanú skutočnosť stupňa utajenia Dôverné a hosting nie je možné v tomto konaní považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z., nie je možné konkrétny obsah prvého utajovaného listinného dôkazu a utajovanej prílohy č. 1 v tomto rozhodnutí uvádzať.

Úrad z utajovaného listinného dôkazu č. 63994-0002/2022/SRD/ORM-T z 02.03.2022 na str. 1 a 2 a z utajovanej prílohy č. 1 utajovaného listinného dôkazu č. 63994-0002/2022/SRD/ORM-T z 02.03.2022 na str. 1 stĺpec 2, 4 a 5 (ďalej len „druhý utajovaný listinný dôkaz“) zistil skutočnosti významné pre toto rozhodnutie. Nakoľko druhý utajovaný listinný dôkaz pôvodca označil ako utajovanú skutočnosť stupňa utajenia Tajné a jeho utajovanú prílohu č. 1 označil ako utajovanú skutočnosť stupňa utajenia Dôverné a hosting nie je možné v tomto konaní považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z., nie je možné konkrétny obsah druhého utajovaného listinného dôkazu v tomto rozhodnutí uvádzať.

II.

Úrad vyhodnotil jednotlivo i v súhrne skutočnosti vyplývajúce z označených listinných dôkazov zhromaždených v spise vo vzťahu k aplikácii príslušných ustanovení zákona č. 69/2018 Z. z. a dospel k nasledovným záverom.

Podľa § 5 ods. 1 písm. ag) zákona č. 69/2018 Z. z. rozhoduje o blokovaní škodlivého obsahu alebo škodlivej aktivity, ktorá smeruje do kybernetického priestoru Slovenskej republiky alebo z kybernetického priestoru Slovenskej republiky (ďalej len „blokovanie“) a zabezpečuje vykonanie tohto rozhodnutia alebo vykonáva blokovanie na základe žiadosti.

Podľa § 27b ods. 1 zákona č. 69/2018 Z. z. úrad z vlastnej iniciatívy rozhoduje o blokovaní, spôsobe blokovania a vykonáva blokovanie, ak § 27c neustanovuje inak.

Podľa § 27b ods. 2 zákona č. 69/2018 Z. z. rozhodnutie o blokovaní obsahuje najmä

- a) identifikáciu úradu,
- b) identifikáciu osoby, ktorá prevádzkuje infraštruktúru, na ktorej je blokovanie potrebné vykonať,
- c) identifikáciu škodlivého obsahu alebo škodlivej aktivity,
- d) dôvod blokovania,
- e) spôsob blokovania,
- f) lehotu na vykonanie blokovania, trvanie blokovania a možnosti jeho odblokovania,
- g) poučenie.

Podľa § 27b ods. 3 zákona č. 69/2018 Z. z. škodlivým obsahom sa rozumie programový prostriedok alebo údaj, ktorý zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť kybernetický bezpečnostný incident. Škodlivou aktivitou sa rozumie akákoľvek činnosť, ktorá zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť kybernetický bezpečnostný incident, podvodnú činnosť, odcudzenie osobných údajov alebo citlivých údajov, závažné dezinformácie a iné formy hybridných hrozieb.

Podľa § 27b ods. 4 zákona č. 69/2018 Z. z. úrad rozhodne o spôsobe blokovania podľa pravidiel blokovania tak, aby bolo účinné, účelné a primerané vo vzťahu k možným rizikám spojeným s blokovaním.

Podľa § 27b ods. 5 zákona č. 69/2018 Z. z. rozhodnutie o blokovaní doručí úrad osobe, ktorá prevádzkuje infraštruktúru, na ktorej je blokovanie potrebné vykonať a ktorá je povinná vykonať blokovanie, a zabezpečí jeho vykonanie; na riadne zistenie takejto osoby je úrad

oprávnený požiadať o spoluprácu orgán verejnej moci alebo inú osobu, ktorá je povinná tejto žiadosti bezodkladne vyhovieť.

Podľa § 27b ods. 6 zákona č. 69/2018 Z. z. osoba, ktorá prevádzkuje infraštruktúru, na ktorej je blokovanie potrebné vykonať, je povinná na základe rozhodnutia o blokovaní zamedziť prevádzku spôsobom podľa rozhodnutia o blokovaní, inak blokovanie vykoná úrad; úrad je oprávnený požiadať o spoluprácu orgán verejnej moci alebo inú osobu, ktorá je povinná tejto žiadosti bezodkladne vyhovieť.

Podľa § 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z. je oprávnenou osobou právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá je určená na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami alebo ktorej oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami vzniklo zo zákona.

III.

Pri posudzovaní jednotlivých ustanovení a právnych inštitútov zákona č. 69/2018 Z. z. je potrebné rešpektovať ich účel a význam z hľadiska účelu a zmyslu cit. zákona ako celku, pričom účel cit. zákona je rámcovo definovaný v § 2 ods. 1 ako verejný záujem na ochrane kybernetickej bezpečnosti.

V kontexte danej veci je tak aj obsah pojmu „škodlivá aktivita“ obmedzený predovšetkým jeho vzťahom k účelu a zmyslu zákona č. 69/2018 Z. z., a následným vznikom alebo možným vznikom ujmy definovanej ako kybernetický bezpečnostný incident, podvodná činnosť, odcudzenie osobných údajov alebo citlivých údajov, závažné dezinformácie a iné formy hybridných hrozieb (§ 27b ods. 3 zákona č. 69/2018 Z. z.).

Úrad pri pojme „škodlivá aktivita“ vychádza tiež z toho, že „škodlivý“ znamená v slovenskom jazyku nepriaznivý, spôsobujúci nejakú škodu, ujmu, čiže „nepredstavujúci nič pozitívne, výhodné vo vzťahu k niekomu/niečomu“ (pozn. Synonymický slovník slovenčiny).

Keďže obsah pojmu „škodlivá aktivita“ je obmedzený jeho vzťahom k účelu zákona č. 69/2018 Z. z., ktorý má preventívny charakter a je ho teda potrebné chápať tak, že v sebe zahŕňa nie len vznik ale aj možnosť vzniku škody/ujmy definovanej v § 27b ods. 3 na záujme chránenom týmto zákonom (kybernetickej bezpečnosti), aj konkrétne vymedzenie škodlivej aktivity závisí od posúdenia všetkých významných skutočností vyplývajúcich z listinných dôkazov a následným vznikom ujmy alebo možným vznikom ujmy vymedzenej v § 27b ods. 3 zákona č. 69/2018 Z. z., ktorá na účely cit. zákona predstavuje ohrozenie kybernetickej bezpečnosti.

V tejto súvislosti úrad vo vzťahu k hodnoteniu určitej činnosti ako škodlivej aktivity a následnému blokovaní považuje za potrebné poukázať aj na occasio legis (okolnosti vydania právneho predpisu), z ktorých je možné usúdiť zmysel a účel samotného inštitútu blokovania, nakoľko prihliada aj na impulz, ktorý podnietil zákonodarcu k prijatiu ustanovení § 27b a § 27c zákona č. 69/2018 Z. z. V danom prípade ide o reakciu zákonodarcu na významnú udalosť, ktorá je ťažko prehliadateľná, a síce o reakciu na aktuálny nepriaznivý vývoj na Ukrajine po uznaní separatistických oblastí Donecka a Luhanska na východe jej územia Ruskou federáciou a následnej ruskej vojenskej invázie na Ukrajine.

IV.

Úrad z označených listinných dôkazov identifikoval škodlivú aktivitu, ktorá môže zapríčiniť závažné dezinformácie, v dôsledku čoho úrad rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, na základe nasledujúcich skutočností.

V danej veci, na podklade zhromaždených a v rozhodnutí označených listinných dôkazov, v spojení s vyššie uvádzanými východiskami, považoval úrad za podstatné skutočnosti vyplývajúce z prvého utajovaného listinného dôkazu na str. 1 ods. 2 a 3 a v utajovanej prílohe č. 1 prvého utajovaného listinného dôkazu na str. 1 stĺpec 2, 4 a 5 a na str. 2 stĺpec 4 a 5, a skutočnosti vyplývajúce z druhého utajovaného listinného dôkazu na str. 1 a 2 a v utajovanej prílohe č. 1 druhého utajovaného listinného dôkazu na str. 1 stĺpec 2, 4 a 5.

Ako už bolo skôr uvedené, označené utajované listinné dôkazy boli pôvodcom označené ako utajovaná skutočnosť stupňa utajenia Dôverné a Tajné, a preto sprístupniť ich je možné len v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom č. 215/2004 Z. z. Tieto zákonné limity determinujú postup úradu pri vyhotovení rozhodnutia. Úrad pri koncipovaní rozhodnutia je povinný rešpektovať túto špecifickosť listinných dôkazov, v kontexte toho, že hosting nie je možné považovať v tomto konaní za oprávnenú osobu podľa § 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z. a na základe toho zvoliť také postupy, aby utajovaným listinným dôkazom poskytol zákonom zodpovedajúcu ochranu. Z uvedených dôvodov úrad v odôvodnení rozhodnutia a hodnotení identifikovanej škodlivej aktivity (s uvádzanými konkrétnymi dôvodmi definovania určitej činnosti ako škodlivej aktivity) nemá možnosť konkretizovať obsah utajovaných listinných dôkazov, ktoré podliehajú utajeniu.

Na druhej strane je však potrebné zdôrazniť, že úrad obsah prvého utajovaného listinného dôkazu aj druhého utajovaného listinného dôkazu rozčlenil, štruktúroval ich do strán, odsekov, stĺpcov, ktoré označil číslami a v medziach prípustnosti v rozhodnutí odkazuje na tie ich jednotlivé časti, ktoré obsahujú skutočností významné pre toto rozhodnutie a z ktorých sú zrejmé prvky činnosti, ktoré je potrebné považovať za škodlivé aktivity, nakoľko môžu zapríčiniť závažné dezinformácie. Takýto postup úradu aplikovaný v rozhodnutí je súladný nielen s hmotnoprávnymi ustanoveniami zákona č. 215/2004 Z. z., jeho zmyslom a účelom, ale aj s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu SR, napr. sp. zn. PL.ÚS 15/03-39 a ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR, napr. sp. zn. 2Sž/9/2014-40, sp. zn. 8Sž/13/2014-81, sp. zn. 2Sž/6/2012.

V.

V kontexte vyššie uvádzaného úrad ďalej považuje za podstatné nasledujúce skutočnosti.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že pri činnosti, ktorá zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť ujmu definovanú v § 27b ods. 3 zákona č. 69/2018 Z. z. sa musí zohľadniť variabilita a mnohostrannosť vplyvov, ktoré zapríčiňujú alebo môžu zapríčiniť (v danom prípade) závažné dezinformácie.

Pre účely konania vo veci blokovania však nie je požadovaná nepochybná istota, postačuje primeraná pravdepodobnosť, že príslušná skutková podstata podľa § 27b ods. 2 písm. c) v spojení s odsekom 3 zákona č. 69/2018 Z. z., bola naplnená (v § 27b ods. 3 pravdepodobnosť definovaná ako „môže zapríčiniť“ závažné dezinformácie).

Aj keď zákon č. 69/2018 Z. z. pri vymedzení škodlivej aktivity v ustanovení § 27b ods. 3 bližšie nešpecifikuje „závažné dezinformácie“, úrad vychádza z tohto, že za právne určitý možno považovať pojem, ktorého legálna definícia je obsiahnutá v právnom poriadku alebo o obsahu ktorom si adresát právnej normy môže urobiť dostatočne určitú predstavu s prihliadnutím na obsah právnych noriem obsiahnutých v právnom poriadku, alebo ktorého obsah je (s prihliadnutím na kontext, v ktorom bol v právnej norme použitý) dostatočne zrejmy vzhľadom na ustálenosť jeho významu používaného v bežnom jazyku (mutatis mutandis náleží Ústavného súdu SR, sp. zn.: PL. ÚS 6/04-67 zo dňa 19.10.2005).

V bežnom jazyku sa pod pojmom dezinformácia rozumie uvedenie do omylu, zámerné uvedenie nesprávnych informácií (pozn. Slovník cudzích slov). V zmysle odborných publikácií či oficiálnych európskych dokumentov (napr. kódex prijatý Európskou komisiou uverejnený na https://ec.europa.eu/newsroom/dea/document.cfm?doc_id=59125) je možné dezinformáciou označiť nepravdivú alebo zmanipulovanú informáciu, ktorá je šírená zámerné s cieľom zavádzať a uškodiť. Dezinformácie môžu mať podobu nepravdivého alebo zmanipulovaného textu, obrázku, videa alebo zvuku, pričom môžu byť použité na podporu konšpirácií, šírenie pochybností a diskreditáciu pravdivých informácií či jednotlivcov a organizácií. Vo všeobecne záväzných právnych predpisoch nie je pojem dezinformácia legálne definovaný, avšak jeho rámcové vyjadrenie je možné vydedukovať napr. z ustanovenia § 361 Trestného zákona v súvislosti s trestným činom šírenia poplašnej správy. V tejto súvislosti sa pod poplašnou správou rozumie taká správa, ktorá je podľa svojho obsahu spôsobilá vyvolať obavy z nejakých, hoci aj neurčitých budúcich udalostí. Pritom správa v zmysle tohto odseku musí byť nielen poplašná, ale aj objektívne nepravdivá, to znamená musí byť v rozpore so skutočnosťou, alebo taká, ktorá skutočnosť značne a tendenčne skresľuje (Trestný zákon – Komentár; vydavateľstvo Wolters Kluwer (Iura Edition), ISBN: 80-8078-077-3).

Vo vzťahu k označeniu dezinformácií ako závažných je ďalej potrebné prihliadať na ich charakter, okolnosti, za ktorých boli šírené, dobu a formu ich šírenia, prípadné následky ich šírenia, či okruh subjektov, ktorým sú sprístupnené.

V kontexte vyššie uvedeného generálneho vymedzenia tak úrad na účely zákona č. 69/2018 Z. z. a definovania škodlivej aktivity, za „závažnú dezinformáciu“ považuje taký nepravdivý alebo zmanipulovaný text, obrázok, video alebo zvuk, ktorý skutočnosť a informácie objektívne dané značne a tendenčne skresľuje, a ktorý môže byť použitý na podporu konšpirácií, šírenie pochybností, diskreditáciu pravdivých informácií, jednotlivcov či organizácií, pričom jeho charakter, okolnosti za ktorých bol šírený, doba a forma šírenia, prípadné následky šírenia, či okruh subjektov, ktorým je sprístupnený, nie je nepatrný.

VI.

Zistené a uvedené skutočnosti preukazujú, že v danom prípade dikcia škodlivej aktivity definovanej ako závažná dezinformácia bola naplnená, a to vzhľadom na skutočnosti uvádzané v prvého utajovaného listinného dôkazu na str. 1 ods. 2 a 3 a v utajovanej prílohe č. 1 prvého utajovaného listinného dôkazu na str. 1 stĺpec 2, 4 a 5 a na str. 2 stĺpec 4 a 5, a skutočnosti vyplývajúce z druhého utajovaného listinného dôkazu na str. 1 a 2 a v utajovanej prílohe č. 1 druhého utajovaného listinného dôkazu na str. 1 stĺpec 2, 4 a 5, nakoľko na webe boli šírené nepravdivé a zmanipulované informácie, ktoré spochybňujú zahranično – politickú orientáciu Slovenskej republiky ako demokratického a právneho štátu,

podkopávajú dôveru občanov vo vlastný štát, spochybňujú schopnosti štátnych orgánov riadne vykonávať správu vecí verejných, polarizujú spoločnosť a zvyšujú napätie medzi jednotlivými sociálnymi skupinami v spoločnosti, a tiež preto, že na webe boli šírené nepravdivé a zmanipulované informácie, ktoré skutočnosť a informácie objektívne dané, že Ruská federácia nevyprovokovane, neodôvodnene a neoprávnene vojensky napadla Ukrajinu ako nezávislý a suverénny štát, čím ide nie len o hrubé pošliapanie medzinárodného práva a princípov prijatých v rámci multilaterálnych dohôd (napr. Charty OSN, Helsinského záverečného aktu, Budapeštianskeho memoranda, ...), ale aj o podkopávanie európskej a globálnej bezpečnosti a stability, značne a tendenčne skresľujú, a ktoré podporujú konšpirácie a šíria pochybnosti, pričom ich charakter, okolnosti za ktorých sú šírené, doba a forma šírenia, prípadné následky šírenia, či okruh subjektov, ktorým sú sprístupnené, nie je nepatrný vzhľadom na nasledujúce skutočnosti.

VII.

Charakter definovaných šírených dezinformácií je vzhľadom na spochybňovanie zahranično – politickej orientácie Slovenskej republiky ako demokratického a právneho štátu, podkopávanie dôvery občanov vo vlastný štát, spochybňovanie schopnosti štátnych orgánov riadne vykonávať správu vecí verejných, polarizáciu spoločnosti, zvyšovanie napätia medzi jednotlivými sociálnymi skupinami v spoločnosti a tiež vzhľadom na spochybňovanie demokratického zriadenia, suverenity a práva ukrajinského národa na sebaurčenie, ako aj ospravedlňovanie ruskej vojenskej agresie a narušenie bezpečnosti a mieru nie len v európskom, ale aj globálnom prostredí, zjavne odsúdeniahodný. Navyše sú tieto dezinformácie šírené v období vyhlásenej mimoriadnej situácie súvisiacej s prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky pred vojnou na Ukrajine, kedy sa s týmito ukrajinskými vojnovými utečencami predpokladá „spoločenská spolupatričnosť“. V tejto súvislosti tak nie sú žiadúce žiadne prejavy, ktoré by nie len bránili, ale ktoré by aj sťažovali, či akýmkoľvek spôsobom spochybňovali kroky Slovenskej republiky a verejnosti k poskytnutiu pomoci ukrajinským vojnovým utečencom, čím by mohol dôjsť k ohrozeniu ich života a zdravia, ako aj kroky Slovenskej republiky vo vzťahu k uvaleným sankciám na Ruskú federáciu. V tejto súvislosti nie sú žiadúce ani žiadne prejavy, ktoré by obdobne spochybňovali kroky Európskej únie či Organizácie severoatlantickej zmluvy. Zároveň je nespochybniteľné, že web a všetky informácie tam uvedené sú v podmienkach Slovenskej republiky bez akýchkoľvek obmedzení dostupné celej verejnosti (v tejto súvislosti úrad poukazuje na skutočnosť, že sa pre prístup k všetkým informáciám uvádzaným na webe nevyžaduje žiadna registrácia, ani potreba predplatenia obsahu). Z uvedených dôvodov je potrebné dezinformácie definované vo výrokovej časti tohto rozhodnutia označiť ako závažné.

VIII.

Bezpečnosť a obrana má pre každý štát mimoriadny význam a ich zmyslom je chrániť základné priority, ktorými sú zachovávanie mieru, bezpečnosti, zvrchovanosti, územnej celistvosti a nedotknuteľnosti hraníc a plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv.

V kontexte zákona č. 69/2018 Z. z. je potrebné tieto bezpečnostné, a teda existenčné záujmy štátu chrániť v kybernetickom priestore, ktorý má neobmedzené hranice. Ako úrad vyššie uvádza, vzhľadom na preventívny charakter ustanovenia § 27b zákona č. 69/2018 Z. z. sa tak blokováním webe šíriacej závažné dezinformácie prioritne predchádza ohrozeniu, resp. poškodeniu bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky v kybernetickom priestore,

preto je potrebné individuálne, s dôrazom na povahu posudzovanej veci, posúdiť závažnosť zistených skutočností.

Úrad preto dôkladne vyhodnotil v tomto rozhodnutí označené listinné dôkazy, a to jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti a dospel k záveru, že všetky vyššie definované skutočnosti vo vzťahu k zisteniu, že na webe boli šírené nepravdivé a zmanipulované informácie, ktoré spochybňujú zahranično – politickú orientáciu Slovenskej republiky, podkopávajú dôveru občanov vo vlastný štát, spochybňujú schopnosti štátnych orgánov riadne vykonávať správu vecí verejných, polarizujú spoločnosť a zvyšujú napätie medzi jednotlivými sociálnymi skupinami v spoločnosti, a tiež preto, že na webe boli šírené nepravdivé a zmanipulované informácie, ktoré skutočnosť a informácie objektívne dané, že Ruská federácia nevyprovokovane, neodôvodnene a neoprávnene vojensky napadla Ukrajinu ako nezávislý a suverénny štát, čím ide nie len o hrubé pošliapanie medzinárodného práva a princípov prijatých v rámci multilaterálnych dohôd (napr. Charty OSN, Helsinského záverečného aktu, Budapeštianskeho memoranda, ...), ale aj o podkopávanie európskej a globálnej bezpečnosti a stability, značne a tendenčne skresľujú, a ktoré podporujú konšpirácie a šíria pochybnosti, pričom ich charakter, okolnosti za ktorých sú šírené, doba a forma šírenia, prípadné následky šírenia, či okruh subjektov, ktorým sú sprístupnené, nie je nepatrný, je potrebné považovať za škodlivú aktivitu v zákonom definovanom zmysle.

IX.

Úrad zdôrazňuje, že ochrana kybernetickej bezpečnosti aj formou blokovania závažných dezinformácií je súčasťou materiálnej podstaty ústavne chránenej hodnoty bezpečnosti štátu v kybernetickom priestore.

V tejto súvislosti považuje úrad za potrebné poukázať aj na skutočnosti, na základe ktorých úrad rozhodol o rozsahu a lehote blokovania.

Úrad rešpektuje slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie (čl. 26 Ústavy SR), avšak táto nesmie byť bezbrehá, nakoľko v zmysle konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR „*všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, dokiaľ uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca opretiu iného práva alebo slobody*“ (napr. PL. ÚS 19/09 z 26.01.2011). V kontexte udalostí posledných dní je preto pred slobodou podľa čl. 26 Ústavy SR potrebné bezpečnostný záujem Slovenskej republiky v kybernetickom priestore v súvislosti s elimináciou závažných dezinformácií, jednoznačne uprednostniť (mutatis mutandis napr. PL. ÚS 6/04-67 zo dňa 19.10.2005, II.ÚS 480/2014-62 z 12.02.2015). Uvedené je z hľadiska zákona č. 69/2018 Z. z. a vo vzťahu k jeho účelu, legitímne a vo verejnom záujme.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať tiež na skutočnosť, že na webe sú dlhodobo uvádzané vyššie definované závažné dezinformácie, ktoré vzhľadom na podkopávanie nie len slovenskej, ale aj európskej a globálnej bezpečnosti, stability a mieru, je pre ochranu demokratických princípov a zabráneniu propagandistickému, jednostrannému a hrubo skresľujúcemu šíreniu takýchto závažných dezinformácií typických pre hybridnú vojnu, potrebné v čo najväčšej možnej miere eliminovať, čo je v súlade aj s čl. 26 ods. 4 Ústavy SR (ide o obmedzenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné). V danom prípade materiálna podmienka na ústavne konformné obmedzenie práva na slobodu prejavu z dôvodu sledovania legitímneho cieľa spočívajúceho v zachovávaní bezpečnosti štátu ako aj verejného poriadku

je splnená, nakoľko výkon tohto ústavného práva je spôsobilý ohroziť alebo narušiť riadny chod štátu prejavujúci sa v riadnom fungovaní orgánov verejnej moci a v spoločenských vzťahoch realizovaných v limitoch existujúceho právneho poriadku štátu.

Úrad ďalej v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať aj na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý vo všeobecnosti „v obligátnych veciach“ judikuje v prospech proporcionality zásahu do slobody prejavu, avšak zároveň jasne a v najvyššej možnej miere a rozsahu odsudzuje akékoľvek prejavy, ktoré sú v rozpore s hodnotami, ktoré Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) presadzuje a chráni, a podľa Európskeho súdu pre ľudské práva takéto prejavy nie sú chránené článkom 10 Dohovoru na základe čl. 17 Dohovoru. Príkladom takýchto prejavov v doterajších konaniach boli prejavy popierajúce holokaust, zobrazujúce židov ako zdroj zla v Rusku, spájajúce moslimov s veľkými teroristickými útokmi, či ospravedlňujúce nacistickú politiku (Lehideux a Isorni proti Francúzsku, č. sťažnosti 24662/94, Garaudy proti Francúzsku, č. sťažnosti 65831/01, Norwood proti Spojenému kráľovstvu, č. sťažnosti 23131/03, Witzsch proti Nemecku, č. sťažnosti 7485/03, Pavel Ivanov proti Rusku, č. sťažnosti 35222/04). Takéto prejavy podľa Európskeho súdu pre ľudské práva nepoživajú žiadnu ochranu podľa článku 10 Dohovoru, a teda paralelne ani v zmysle čl. 26 Ústavy SR. Úrad má za to, že v absolútnom rozpore s hodnotami, ktoré chráni a presadzuje nie len Dohovor, ale aj Ústava SR, je aj spochybňovanie demokratickej formy vlády, mierovej spolupráce, suverenity štátu, či práva národa na sebaurčenie.

Slovenská republika už v preambule Ústavy SR deklaruje hodnoty, ktoré sú následne premietnuté v jej jednotlivých článkoch (Slovenská republika pamätá na politické a kultúrne dedičstvo svojich predkov a na stáročné skúsenosti zo zápasov o národné bytie a vlastnú štátnosť, v zmysle cyrilo-metodského duchovného dedičstva a historického odkazu Veľkej Moravy, vychádzajúc z prirodzeného práva národov na sebaurčenie, spoločne s príslušníkmi národnostných menšín a etnických skupín žijúcich na území Slovenskej republiky, v záujme trvalej mierovej spolupráce s ostatnými demokratickými štátmi, usilujúc sa o uplatňovanie demokratickej formy vlády, záruk slobodného života, rozvoja duchovnej kultúry a hospodárskej prosperity).

V zmysle uvedeného je neakceptovateľné, aby sa v podmienkach Slovenskej republiky, ako zvrchovaného, demokratického a právneho štátu, šírili prejavy, názory, myšlienky či idey, ktoré nie len spochybňujú, ale dokonca popierajú právo národa na sebaurčenie, či demokratické zriadenie a suverenitu iného štátu a prejavy, ktoré podporujú, či schvaľujú akt agresie voči takému nezávislému a suverénnemu štátu, ako aj prejavy spochybňujúce zahranično – politickú orientáciu Slovenskej republiky. V kontexte udalostí posledných dní je preto takéto šírené závažné dezinformácie eliminovať v maximálnej možnej miere, preto úrad o rozsahu blokovania rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Obiter dictum je v tejto súvislosti potrebné poukázať aj na skutočnosť, že vojenský útok Ruskej federácie proti Ukrajine nebol odsúdený len Slovenskou republikou (Vyhlásenie Národnej rady Slovenskej republiky k vojenskej agresii Ruskej federácie proti Ukrajine), ale tento akt agresie odsúdili aj ďalšie štáty Európskej únie, či naši partneri a spojenci v rámci Organizácie severoatlantickej zmluvy, ako aj štáty mimo týchto zoskupení, čo jednoznačne deklaruje nespochybiteľnosť a správnosť tohto rozhodnutia vo vzťahu k skutočnosti, že prejavy definované vo výrokovej časti tohto rozhodnutia je potrebné považovať za závažné dezinformácie.

Tu úrad poukazuje aj na Nariadenie Rady (EÚ), ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na kroky Ruska destabilizujúce situáciu na Ukrajine (ďalej len „nariadenie EÚ“), podľa ktorého Rada Európskej únie zdôraznila potrebu ďalej posilňovať odolnosť Európskej únie a členských štátov, ako aj ich schopnosť čeliť hybridným hrozbám vrátane dezinformácií, a zabezpečiť koordinované a integrované využívanie existujúcich a možných nových nástrojov na boj proti hybridným hrozbám na úrovni Európskej únie a členských štátov a možné reakcie v oblasti hybridných hrozieb vrátane, okrem iného, operácií zahraničného zasahovania a ovplyvňovania, ktoré môžu zahŕňať preventívne opatrenia, ako aj uvalenie nákladov na nepriateľský štát a mimovládky. Ruská federácia sa zapojila do systematickej medzinárodnej kampane mediálnej manipulácie a prekrúcania faktov s cieľom posilniť svoju stratégiu destabilizácie susedných krajín, Európskej únie a jej členských štátov. Propaganda sa opakovane a dôsledne zameriavala najmä na európske politické strany, najmä počas volebných období, občiansku spoločnosť a rodové a etnické menšiny, žiadateľov o azyl a fungovanie demokratických inštitúcií v Európskej únii a jej členských štátoch. S cieľom ospravedlniť a podporiť svoju agresiu voči Ukrajine sa Ruská federácia zapojila do nepretržitých a zosúladených propagandistických akcií zameraných na členov občianskej spoločnosti EÚ a susedných krajín, pričom vážne skresľovala a manipulovala fakty. Tieto propagandistické akcie sa uskutočňujú prostredníctvom viacerých médií pod stálou priamou alebo nepriamou kontrolou vedenia Ruskej federácie. Takéto akcie predstavujú významnú a priamu hrozbu pre verejný poriadok a bezpečnosť Európskej únie. Tieto médiá majú zásadný význam a sú nápomocné pri podnecovaní a podporovaní agresie proti Ukrajine a pri destabilizácii jej susedných krajín. Je nevyhnutné urýchlene pozastaviť činnosť takýchto médií v Európskej únii, kým sa neskončí agresia voči Ukrajine a kým Ruská federácia a jej pridružené médiá neprestanú vykonávať propagandistické akcie proti Európskej únii a jej členským štátom.

Vo vzťahu k lehote blokovania úrad uvádza, že zákon č. 69/2018 Z. z. v ustanovení § 27b ods. 9 ustanovuje, že rozhodnúť o blokovaní škodlivej aktivity možno s platnosťou do 30. júna 2022. Úrad rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia na základe skutočnosti, že v danom prípade ide o dlhodobé, cielené a závažné škodlivé aktivity, ktoré na zabezpečenie bezpečnosti Slovenskej republiky v období tejto mimoriadnej situácie, je potrebné v čo najvyššej miere eliminovať.

Blokovanie webu je účinné, nakoľko bežným používateľom znemožní prístup na škodlivý obsah bez ohľadu na to, či pristupujú cez národné alebo zahraničné domény a bez ohľadu na použitý spôsob prekladu doménového mena na IP adresu. Blokovanie webu je účelné, nakoľko na rozdiel od iných typov blokovania (napríklad blokovanie domény) zamedzuje ďalšiemu poskytovaniu škodlivého obsahu prostou zmenou doménového mena. Blokovanie webu je primerané, pretože cielene blokuje len URL adresy, na ktorých je poskytovaná aktivita.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu sa nemožno odvolať. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom. Správna žaloba nemá opravný účinok. Týmto rozhodnutím nie sú dotknuté postupy riešenia kybernetického bezpečnostného incidentu a postupy orgánov činných v trestnom konaní.

JUDr. Roman Konečný
riaditeľ úradu*

* podpísané elektronicky v súlade so zákonom č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov